

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

1923-рэ ильэсүү
гээтхалэм
кыншгээжьагаа кыншдээ

№ 33 (21287)

2017-рэ ильэс

ГҮҮБДЖ
МЭЗАЕМ и 28-рэ

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъээст

Форумын ильэхан сессион ыкчи дискуссии зэфшэхьяфхэр щыагаагаа. Адыгэ им илшклохэй АР-м и Лышхэй ишшэрыльхэр пээльэ гээнэфагаагаа зыгэцэклээр Къумпыл Мурат зипашхэм нэмык шольхэй хэрэгжээ, Урсын икомпани, ибизнес-сообществэ инхэм ялшклохэй Аофшэйнэйн епхыгээ зэдэгүүдэйнэ заулэ адырьяагаа. Республикин инвестиционнэ амалэу илхэм уасэ къафишигыг АР-м промышленно-

стымкэ ыкчи сатыумкэ иминистреу Денис Мантуровым.

Зэдэгүүдэйгүхэм яклюххэм ялтыгэе Къумпыл Мурат сомэ миллиард 11-м ехуу зытфэшт зэзэгынгээ 11-мэ акэлхэжьагаа. Ахэр гэцэклагаа зыхуухэкэ, Аофшэйнэйн чыпраклэй мин 1,5-рэ щыгэ хууцт.

Гушын пае, ООО «Черкесские сады» зыфилорэм мыйэрысэ ыкчи дэшхочыгхэр зыщагээтихьаа тхэгектар

Аофшэйнэйн чыпраклэй мин 1,5-рэ фэдиз щыгэ хууцт

Шыачэ щыкэрэ Урсын инвестиционнэ форумын илээрэ мафэ аухыгээ. Анах мэхянэшхо зиэгээ хуугээ-шагаагаа щытыгээр УФ-м и Правительствэ и Тхаматэу Дмитрий Медведевыр зыхэлэжьагаа пленарнэ зэхэсигыг ары.

700-м ехуумэ апэлхуацт сомэ миллиарди 5,2-м ехуу кытупшыг, джащ фэдэу продукциер щыагынэу ыкчи переработке щашынэу ишыкэгээ псеудэлэхэр ёшынгээ. ООО-у «Логистический центр Адыгэя-1» зыфилорэм индустримальнэ паркэ «Теучежский» зыфилорэм изэхэшэн сомэ миллиарди 4 хильхэн мурад ил. Джащ фэдэу «Пивэш» заводэу Мыекуапэм зэзэгынгээ заулэ дашынгээ. Инвесторын джырэклэ Аофшэйнэйн чыпраклэй мин 1,5-рэ щыгэ хууцт.

Джащ фэдэу республикэм іэклэхуацт энергийн нахьыбэ шыгээнэйн, инфраструктурэм ыльэнхэйхээ щыклагэхэр дэгээзийгээхэнхэм, сотовэ зэпхынгээхэнхэм ягээшгээхэнхэм льэшэу анаэ атырагээтигээ. Гушын пае, ПАО-у «Мобильные Телесистемы» зыфилорэм

дашынгээ зэзэгынгээм псеуплэ цыклюхэм ыкчи Адыгэим икьушхэльээ чыпраклэхэм сетэу 4G-м хэхьонгээ ашишынр кыншдээ. Проектыр ильэснээгээ щыклагээ хунену ары кыншэрэрадэрэр. Инвестицииу пэлхуацтыр сомэ миллион 200 фэдиз.

«2007-рэ ильэсүүм кыншгээжьагаа щыкэрэ Урсын инвестиционнэ форумын Адыгэир ренэу хэлажьэ. А офшэйнэйн шолгээ гээнэфагаа къехын. Шыачэ щыраххуяа ѿ проектхэм ашыцыбхэр агэцэклагээх. Кыншдэлажьэхэрэми къагурууага Адыгэим епхыгээ бизнес-проектхэм ахьщэ апэлбугье ханыр фэдэу зэрэштийр», — кыншыага Къумпыл Мурат.

2007-рэ ильэсүүм кыншгээжьагаа щыкэрэ Урсын инвестиционнэ форумын Адыгэир ренэу хэлажьэ. А офшэйнэйн шолгээ гээнэфагаа къехын. Шыачэ щыраххуяа ѿ проектхэм ашыцыбхэр агэцэклагээх. Кыншдэлажьэхэрэми къагурууага Адыгэим епхыгээ бизнес-проектхэм ахьщэ апэлбугье ханыр фэдэу зэрэштийр», — кыншыага Къумпыл Мурат.

АР-м и Лышхэй ипресс-къулыкыу.

Ишхэшхо къэкючт

Адыгэ Республикэм и Лышхэй ишшэрильхэр пээльэ гээнэфагаагаа зыгэцэклээр Къумпыл Муратэ ПАО-у «Кубаньэнерго» зыфилорэм игенеральнэ директорэу Александр Гавриловымрэ Шыачэ щыкэрэ Урсын инвестиционнэ форумын зэдэлэжьээнгээ зэгээгынгээ заулэмэ ашызэдэйхэгээх.

Документын кыншэрэдилтгээ рэмкэ, республикэр зэрэшгээхэйхэнхэм, нахь цыхээшгээхэйхэнхэм, ашкэхэр зэрхажаахтых. Гушын пае, 2017-рэ ильэсүүм ыкчиээс пасэуплэ Каменномостскэм щыгээ подстанцие «Хаджо» зыфилорэм изэтгээпсихан сомэ миллион 600 хильханы «Кубаньэнергор» фэхэзэй.

Энергетическэ псеудэльээ нэбгырэ мини 5,7-рэ фэдиз зыщыгээсүрээ пасэуплэ 5-мэ элек троэнергиер ашкэхэр зэрхажаах, джащ фэдэу ашкэхэр зэрхажаахтых социальнаа мэхянэ зиэ, туристи ческэ ыкчи рекреационнэ, про мышленнэ псеульэ инхэр.

Непэклэ подстанцием хыльхээ

шо тель, ашкэхэр пашлэнхэу хүрэп, Мыекъопэ районым икьушхэльээ чыпраклэхэм яххэйхэнгээ ашкэхэр охуу мэхь.

«Подстанциер зызэтгэрагээ псыхажаа туррист отраслэм къыхибытэрэ пасэолваклэхэм яшыклагээм фэдиз энергие ашкэхэр хууцт. Джащ фэдэу проектэу «Лэгъонакъэ икъялапчэхэр» зыфилорэр зэшлэхэгээ хууцтим пае Аофхэбээ гээнэфагаагаа зэшлэхыгээ. Нэмыкэу къэлжон хумз, туриндустрием ыльэнхэйхэнхэм проектихэхэр зэхэгээуцогъэнхэм пае екслэхээ гээнэфагаагаа къыхэтхэх», — кыншыага Къумпыл Мурат.

«Непэ мэхянэшхо зиэ до

кументхэм таклэхагаа. Аш ыпээхээ республикэм иправительствэ тыргысээ Аофхэбээ гээнэфагаагаа зэшлэхыгээ. Нэмыкэу къэлжон хумз, туриндустрием ыльэнхэйхэнхэм проектихэхэр зэхэгээуцогъэнхэм пае екслэхээ гээнэфагаагаа къыхэтхэх», — кыншыага Къумпыл Мурат.

Джащ фэдэу Мыекъопэ къэралыгээ технологическэ университэтээмээ элек троэнергетикэм пае кадрэхэм якъэхъязырын зэрэшгээхэшагаа хууцтим епхыгээ зэзэгынгээми кэлхагэх.

Мыекъопэ районым иэлек троэсетевой псеудэльээям яамалхэр зэгээуулахэнхэм фэгээхынгээ зэзэгынгээми кэлхагэх.

Джащ фэдэу Мыекъопэ къэралыгээ технологическэ университэтээмээ элек троэнергетикэм пае кадрэхэм якъэхъязырын зэрэшгээхэшагаа хууцтим епхыгээ зэзэгынгээми кэлхагэх.

АР-м и Лышхэй ипресс-къулыкыу.

Сурэхэр А. Гусевым тыгыгээ.

Зээгъыныгъэм Шъачэ щызэдькіэтхагъэх

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ишшэрилхэр пэлтээ гъэнэфагъэкэ зыгъецкээрэ Къумпыл Муратрэ АНО-у «Темир Кавказым ичыопс къэхъумэгъэнимкэ Гупчэр» зыфиорэм игенеральнэ директорэр Рената Шюшайтерэ Шъачэ щыкэр Урысые инвестиционнэ форумым зээгъыныгъэм щызэдькіэтхагъэх. Адыгейм икъулыкъухэмрэ чыюпсым икъэухъумэн фэгъэзэгъэ организациемэ язэдэлжъэнгъэ къыдыригъэштагъ Урысые Федерациим и Правительствэ и Тхъаматэ игуадзэу Александр Хлопониням.

Тыкъэзыуцухъэрэ дунаим икъэухъумэнкэ пэлтээ къыхъэм тегъэпсихъэгъэ документын лъэнэко шъхъэиц къыдэлтийтэ: «переднеазиатскэ леопардкэ» заджэхэрэм икъэухъумэн, чыопсэ негэс къытлъыбэсжъигъээр къэгъунэгъэнэры, Колхидэ ихэшьеа мыкодыныр.

Хашъе мээхэу къэнагъэхэм

пстэумки гектари 4-м ехъу аубиты, ахэр зыдэштийхэр Адыгэ Республикэм и Мыекъюэ мэхъязмэтшланэ хэхъэрэ Цинскэ чыплэр ары нынэп. Хашъаехэм якъэухъумэн нахъшлуу зэхэцэгъэним пае ар къызщыкыре чыплэм туризмэм елхыгъэ посузале щагъэпсын мурад ял.

«Экологиет и Ильяс фэгъэхъыгъэ тофхъабзэхэр республикэм щыгъецаклэх, ау, енэгүягъо, чыюпсым икъэухъумэн елхыгъэ тофыр пэлтээ къыхъэм тегъэпсихъагъэу хъункэ. Ти-республике чыюпс-климатическэ амалэу илхэм ильяс къес анаэ къатезидэхэрэм япчагъэ хэхъо. Непэлэ тишиэрлыр Адыгейм ичыопс дахэ къэхъумэгъэнир ыкы нахь шогъэ ин кытэу ар гъэфедэгъэнир ары. А пшиэрлыр тызэгъусэу — хабзэм икъулыкъухэм, экологхэм, общественнэ организациехэм ялтыклохэм зэдээшшотхын фэе», — къыхигъэштэ Къумпыл Мурат.

Шъачэ щыкэр форумым джащ фэдэ зээгъыныгъэхэм Темир Кавказым иреспублике заулэмэ ялтыклохэм щадыкэзтагъэх.

АР-м и Лышъхъэ иппресс-къулыкъу.

Хэгъэгум иухъумаклохэм афэгуштуагъ

Хэгъэгум иухъумакло и Мафэ фэгъэхъыгъэ мэфэк зэхахьэ АР-м и Къэралыгъо филармоние щыктуагъэм хэлжъагъэх Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ишшэрилхэр пэлтээ гъэнэфагъэкэ зыгъецкээрэ Къумпыл Мурат, Урысыем иполитическэ партиеу «Единэ Россием» и Аппшэрэ Совет хэтэу, АР-м и Лышъхъэ ишшэрилхэр зыгъэцаклэрэм иупчэлжъэгъо Тхъакүүчиинэ Аслъан, Къэралыгъо Советым — Хасэм и Тхъаматэ Владимир Нарожнэр, республикэм ипрокурорэр Василий Пословскэр, министрэхэм я Кабинет хэтхэр, депутатхэр, хэбзэхъумэкло, федеральнэ ыкы республикэ къулыкъухэм ялтыклохэр, нэмыйкхэри.

Къумпыл Мурат зэхахьэм пэублэ псалье къышишыээ, мы мафэхэм зидунай зыхъожьыгъэ отставкэм щыгъэ контадмиралэрэ Тхъагъэпсэу Мэджыдэ ыгу къыгъэкыжьыгъ. Адыгэ лъэпкыым икелэлпүгъэ ильяс эзкэлтэйклохэм тофшоу ышлачтээм осэшко фишыгъ. Патриотическэ тофхъабзэхэм язэх-

щэн, къыткэхъухъэрэ лээужхэм яхгээгүү шу альэгьоу пүгъэнхэм иахъышо зэрахэлтыгъэр къытуагъ. Тхъагъэпсэу Мэджыдэ ишэж агэльялпээз, къээрезэугъоицэхэр зы такыкэрэ фешыгъуагъэх.

АР-м и Лышъхъэ ишшэ-

шыпкыэу зэрэштыр, мы мафэм тидээжилхэр зэкээ зэрээрэпхырэр къыхигъэштэ.

— Тишигэйонччагъэ къэхъумэгъэнир, тикъэралыгъо къыпэшшукэлэрэ куачэхэм апэцүжыгъэнир джыре уахтэм пшиэрлыт шъхъаагу щытхэм

Урысыем щызэшшуагъыгъэр мацэл: зищылагъэхэм псэүпэхэр арагъэгъотых, къулыкъушэхэм ямедицинэ-социальнэ фэо-фашихэр зэрифэшшуашу афагъецаклэх, дзэм къулыкъу щызыхъэрэм апае «къэлэ цынклохэр» агээпсих. Уэшыгъэ

тэ, сида пюмэ япсауныгъэ изытэ зэрэгэшшэнэ уахтэ къыхээмыгъэшшуагъэрэ гүшүэгъу тафхэу, ахэм упльээхэрэ афэтэшых.

Мыекъюэ телевидением иофышэхэу нэбгырэ 30 — 40 фэдизмэ япсауныгъэкэ къашхъапшт упльэхунхэр специалистхэм афашыгъэх. Гумэцкыгъохэр зиэхэр нахь игээхүүтэй аупльэхунхэр псауныгъэм и Гупчэ агъакло.

— Цыфхэр нахь зыльпльэжхэ хуугъэх, — игущыэ льеэгъекуатэ Улькер Сулайманов.

— Джаш фэдэу, лъыдэклюаэр, лъым шоущыгъоу хэлъыр тыупльэхуагъэх. Цыфхэм яофшэпэ чыпхэхэм тызэрэштээрэм мэхъянэшко илэу сэлты-

новам. — Псауныгъэм и Гупчэ къеколпэнхэу зыфэтхыгъэхэр къеулхэр, врачхэм арапорэр чанэ агъэцаклэ.

Иофышэ бэрэ зэрэштийхэрэм ылкэ къикыкэ япсауныгъэ изытэ зэрифэшшуашу лъыпльэнхэ зэрэмынхэрээ Мьеекъюэ телевидением щылажэхэрэм къыхагъэштэ. Мыш фэдэ тофхъабзэхэм мэхъянэшко зэрэлэр, шуагъэ къызэрхырэр къауагъ.

Гъонэжжыкъо Сэтэнай.
Сурэтийр Іашынэ Аслъан тырихыгъ.

Общественэ-политическэ движение «Адыгэ Хасэм» хэтхэм гухээхъо ашыхъуагъ отставкэм щыгъэ контадмиралэрэ, общественэ тофшоу щытуагъэ Тхъагъэпсэу Мэджыдэ зэрэштымэлжъир ыкы дунаим ехъижыгъэм иунашорэ иахъышамрэ афэтхъаусыхэх.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэ игуадзэ — аграрнэ политикэмкэ мыльку ыкы чыгу зэфыштыкхээмкэ комитетым итхъаматэ хэдзыгъэним ехъыллагъ

Адыгэ Республикэм и Конституции ия 68-рэ статья тегъэпсихъагъэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъо ешы:

1. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэ игуадзэ — аграрнэ политикэмкэ мыльку ыкы чыгу зэфыштыкхээмкэ комитетым итхъаматэ Шъао Аскэр Хаджумар ыкъор гъэнэфэхъэнэу.

2. Заштэрэ мафэм щуублагъэу мы иунашъом куачэ илэхэхъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэ Владимир НАРОЖНЫЙ къ. Мыекъуапэ, мэзаем и 21-рэ ильэс N 112

Япсауныгъэ аупльэхуагъ

Мэзаем и 22-м я 761-рэ егъэджэн авиационнэ Погоцкэ полкэу Суворовыимрэ Кутузовыимрэ яорденхэу я III-рэ штуашэ зибэхэр кызыфагъэшьошагъэр зызэхагъэр ильэс 75-рэ зэрэхъугъэр ыкыи Хэгъэгум иухумакло и Мафэ афэгъэхьыгъэ мэфэклээзахьэ Ханске аэроромым щызэхашгъагъагь. Дээ куулыкъур

непэ ащ щызыхыхэрэм афэгушуагь АР-м и Лы-шхъэ ишшэрильхэр пээльэ гъэнэфагъэкэ зыгъэцкээр Кьюмпил Мурат.

Данил Прохоров (сээмэгумкэ).

ЛЫГЪЭМ ИНЭПЭЕПЛЪЫХ

Ханске аэроромым мы ма-фэм щыжъотыг — дзэклолхэр, ветеранхэр, ахэм ялахылхэр, мэфэклээзахь эрэштийр зэхэзыхыгъэ пстэури кьеялоллагь. Пчэгум ыгбүйтум-кли сатыритлоу дээ техникэр щыт, ар пстэуми ашлогъэшгэйон — мырэущтэу благьэу ар ма-фэ къэс уцыф кызыэрэйкоу пльэгүштэл. Мыш ильэс пчьягъэкэе узээлэбэжэм куулыкъу щызыхыгъеми альэгүрэр альшэлгэйон екъу.

Анатолий Коваленко:

— Мы полким сэ куулыкъу щысхыгъ, 1983-рэ ильэсир ары сизыхэхъялжыгъэр, зыгъэлээ-фыгъом сизыкъуаляэр. Полким иветеран организацие сихэт. Тэ тильэхъан зэрэштигъэм-рэ джырыре бэ зэхъокыгъэр — куухъэлтээти тилагъэр мэ-клагъэ, гъэстинигхъэр ику-щтыгъэ... Джи сирэгушо ти-дээ кыдэхъугъэм, къэралыгъом ынэтуу гуна-пкъэхэм якъэхъумэн полкыр тегъэпсихъэгъагь, джи дээм икуухъэлтэхэм ягъэорышэн ныбжыкэхэр щыфагъасэх. Я 761-рэ полким ишшэрильхэр льгэхъялтэх лётчикэм я Краснодар ашьэрэ дээ авиационнэ училищэу Советскэ Союзим и Лыххужжэу А. К. Серовым ыцэ зыхырэм хэтэу юф зышээрэ Мыекъопэ егъэджэн авиационнэ базэм.

Анатолий Коваленко и Ильхам Гусев Еленэрэ.

Шпакэм яунагуу.

куулыкъу щыпхыныр псынкэп, ау гъэшгэйоны, куухъэлтээм уисынр ащ нахь гъэшгэйоныжь. Владимир Баландиним-ре Данил Прохоровыимрэ училищим ия 3-рэ курс щеджх, Тыгъэкъокылэ Чыжээм кыкыгъэх. Быбынхэу зырагъэжагъэр мэфэ заулэ хъугъэ ны-лэл. Кызыэрэлорэмкэ, мы юфыр льэш дэдэу агу рехы ыкызы такыкырыкъэхъэрэп кыяхахыгъэ сэнэхъятим.

Данил Прохоров:

— Сяя парашюист, сицы-күгъом кызынублагъэу ащ сиригъусэу аэроромхэм са-шыгъэштыгъ, куухъэлтээм си-синыу, ар згээлоришэнэу си-дигъоки хъолсаплэу сиагъ. Улымэ, дзэм куулыкъу щыпхын фаеу сэлъытэ, ошьо-гум узибайбэклэ, гузэхашлэу кыууитырэм уасэ фэшыгъуай.

Хъот Заур контракт шык-кэлэкэ мыш куулыкъу зынхи-хыирэ ильэситүре ныкьорэ хъугъэ. Куухъэлтэхэм арт радиотехникэм ифэо-фашихэм афэгъезагь.

— Дзэ-ошьогу куачлэхэм куулыкъу ашыпхыныр непэ льытэнэгъэ зыфашырэ сэнэхъятим ашыщ,— ело аш. — Мы юфыр сэ сшыхъэклэ льэшэу сибуу рехы, тапэклэ сиз-шылжээгъэ пстэуми нахь кы-хэсэхы, зээгээшэн симыла-гэу щытэп.

Лётчик-истребительхэр щагэхъазырыхэу Урысыем ашьэрэ дэжэлпээ закьюо итыр Краснодар ашьэрэ дээ авиационнэ училищыр ары. Ящэнэрэ курсым нэсигээ эджахэхэм шэнэгъэу арагъэгээтигъи-хээрэ ошьогум щагээптигъи-хэу мы еджахээм избази 9-у къэралыгъом идээ округи 3-мэ арт-хэм агъаклох, Кыблэ дээ округым аш фэдэу итыр туу — Ермэлхъаблэрэ Мыекъуа-перэ ахэр адэтых.

Лётчикхэм я Краснодар ашьэрэ дээ авиационнэ училищэ Советскэ Союзим и Лыххужжэу А. К. Серовым ыцэ зыхырэм хэт Мыекъопэ егъэджэн авиационнэ базэм непэ нэбгырэ 800 фэдизмэ юф щашэ, ахэм ашыщэу 400-м нахыбайрэ зибошлэн хэшьык куу фызилэ куулыкъушлэх. Нэбгырэ 90-м джыре уахътэм мыш бы-быкэ щызэрэгташлэ, аш пэпчъ сибахуу 80 ригъэкүн фае.

Яцыкъу гомо щээжийбээ мэхъолсапл куухъэлтээр агъэ-лорышлэнэр, ошьогум щыхъар-зэнхэр, ау аш фэдэ кызын-дэхъурэ зырыз — е япсаунгъэ изытет, е куулыкъу хынным икнигъохэр пэриохуу къафэхъух. Клэхум нэсигэу зы-феджагъэхэр зыгъэфеджэх-эрэл лыгъэм инэпээпльхэр ыкыи мамырныгъэм иухумаклохэу щытых. Аш фэдэу училищим гъорекло кыччэкигъэр нэбгы-ри 150-рэ.

МЭШЛЭКЬЮ Сайд.

Сурэтхэр зэхахьэм кызын-тетхыгъэх.

ЛИТЕРАТУРНЭ НЭКИУБГҮҮ

Тыркуем щызэлъаш! Эрэ адыгэ тхаклоу, режиссеру Четин Онэр ироманту «Гугъэ мыхухыжъхэр» зыфи! Орэм щыщ пычыгъохэр.

Щыгыкэ пэтэу нартмэ ячэмехъож кыльягъуи кыителагъ. Сэтэнам идэхагъэ чэмехъожымын кыгъешишункыгъ. Сыд фэдэ гущыи дахэриуаъими, Сэтэнам едэгүйэп. Мыхъож горэм тесэу гыкэштигъэ. Мэлэхъожым кыриорэр зэхимыхы фэдэу зишыгъэ. Мэлэхъожым ихопсащэр Сэтэнам фитупшигъ. Хьопсащэр Сэтэнам зытес мыхъожым тифагъ. Сэтэнам игыкынхэр ыштэжки

Мыхъор иджэнэ коки рильхи, Лъэвш икыщ куагъэ. Лъэвш кылэгъокыгъ.

— Къеблагъ, Сэтэнай, — ыуагъ. — Сыдэу дэгүу хыгъэ укызэркагъэр, тикыщ шункы къэбгъэнэфыгъ. Тыгу къэбгъэдэхагъ. Сэтэнам нэшхъэигъэ.

— Сыкъэкагъ, Лъэвш, — ыуагъ. — Сигуу 1997-рэ фэхүнэу ош нэмыкы щыгъ. Сыхэшыж, шыхыат кысфэхъу.

Иджэнэ коки мыхъор Лъэвш ылашхъэ кыриодзагъ. Лъэвш мыхъом залэбим, кыстыгъ. Уатэкэ зытю-зыщэ зеом, мыхъор чагъэ. Еланэ ыкыуачэ кызэрихъэу зеом, мыхъор зэгозыгъ. Жъокум фэдэу машо кылытэкью зысабий кыдээвигъ.

— Лъэвш сабыим ыкопкытлу ладекэ ыбуытыгъ, блэунаа псым хигъе-уагъ. Псым кыхихыгъэ пахъэр нэм кыкэлэдэхэр уимыгъэлэгъуэу кы-

ыгъэштигъэ, унэшхъэ цакэмэ мыл кыапхъоштигъэ. Псыхъом мыл тэхъоштигъэ. Кымафэм сисэку кыхъэ хуужыгъэ.

Сэ ашыгъум зы шыкэ кираклеу зысшошыгъэ.

Кымафэр имыкыжы хүмэ, лыжъ-ме ахкыгъэ. Шхынэр макэ хуу-штигъэ. Еланэ сымэджагъэр къежэ-жыгъэ. Чэтхэр зэтелэштигъэх нахылэу. Еланэ мэлхэр... Шымэ чэ-зыур кыазынэсикэ күүшхъэм хат-тупшхъажыгъэх. Күүшхъэм ты-гъуж нэйпсиехэр кыащыгъокы-штигъэх. Тыгъужхэмэ шыхэмэ зе-заощтигъэх. Сяте а шу ыльэгъурэ шыр ытулупшигъэ. Бжыхъэм фыр-кырэ хьэрэ фигъэтылыштигъэ. Шы-бзымэ ишыкэ кыуухъумэшт, — ыло-штигъэ. Зы сабий горэ гыштигъэ, зы хэ бууштигъэ. Чырбыцкэ шыгъэ унэ льегуцымэ щылчым фэдэ жыб-гъэм закынхъоштигъэ. Пхъэр, тезэ-чыр туухыгъэ. Хьакумэ пчэдэхъ-ре пчыхъашхъэрэ машо арашхъэ-штигъэ. Пхъэр башэ орэмисты алоти, дэшхынэр хьакум тырагъеуцэштигъэ.

— О гъатхэ, о гъатхэ! О гъатхэ! — алоштигъэ нэж-лужымэ.

Гъатхэм къэлжын ышшэштигъэп. Сисэку кыхъэ хуу-штигъэ, мафэхэр — кла-ко... Тыгъэм кыкъо-кыжыкэ ышшэштигъэп зе зыкъохъажыкэ. Ся-нэж зигъэхые кысми ыкыупшхъэхэр кысхаощтигъэх.

— Голь! — ылоштигъэ. — Голь-лыжъ, тыгъэр джыри кыкъо-кыгъэп.

Шункынэм зыгорэ кыхэбуюкышти-гъэ. Хээ быу макъэм тыгу кыгъэ-зээзэштигъэ. Шукэ алтытэштигъэп ар.

Джегу пашхъэм щызгъэфабэрэ слапхэр бжыбжыгъэштигъэх. Ся-нэж пытим чахъети, машинэ дэгээ тэлкү ыыгъэу кыгъэзэжыгъэ. Сльакъо кышифэштигъэ дагъэр. Сэшшо стхагъэ бжыбжыгъэштигъэх.

— Уемтэхъу! — ыюоти, кыс-фэгубжыгъэ ся-нэж. Седэштигъэп.

Онджэх мэшшо хээ бэзэгүпэм синэ тесхыгъэштигъэп. Mashlor кызэкаблэти, ины къэхуу-штигъэх.

Зы пчыхъэ горэм Мухъарбый та-дэж къэлжагъ. Ынэгү зэхэгъэхъэгъагъ. Сяте кье-уашхъээ зыгорэхэр кы-риуагъ. Ся-нэж гуцаф ышыгъэ:

— Сыд къэхуу-шагъэр, тхъа кысауи, сид шууорэр?

Ся-нэж гуцаф ышыгъэ.

Ся

ТИЮБИЛЯРХЭР

ЦЫФ ШЫПКЪ, ЛЭЖЬЭКЛОШХУ

Николай Куликовым ильэс 90-рэ кыргъэшагь. Ау ыныбжь зыфэдизыр ипаспорт узыдаплъэкі ары кызыпшіштыр. Ежь итеплъекіи, игъэпсыкіекіи, ищылакіекіи джыри зикъару иль лы зиштугъу.

Общественнэ Йофхэм апыль, Шэхапэ зэрэзтирагъэпсихъэрэм чану хэлажьэ, ныбжыкіехэм упчіжъэгъоу я.

Яков ыкъо Николай иубилий дыхагъеунэфыкынэу цыфыбэ кыфекіогъагь. Я 78-рэ ёджаплъеу Шэхапэ дэтыр ары юфтхъабзэр зыщызахацагъэр, аш ежыр иавтомашинэкіе къеклуагь. Къэгэгээ һарамхэр аягъху къелэджаюхэр, иофшэгъухэр, хакіехэр аш пэгъокыгъэх.

Николай Кемеровскэ хэкум кыщыхъу, я 30-рэ ильэсхэм Адыгейим, нэужым Шъаче ѹоф ашишагь. Ильэс 50-рэ зэпымьюу черчениемкіе ыкык іофшэгэным фэгъэсэгъэнхэмкіе къелэцыклюхэр ригъеджагъэх.

Иубилий зыщыхагъеунэфыкырэ еджаплъем ишын хэлэжъагь, ишагу зетыригъэпсихъагь, къелэцыклюхэм къафа-

щэрэ партхэмрэ пхъэнтэклүхэмрэ ылекі зэхигъеуагъэх.

Къелэджаюхэр къыздигъэлэхээз аччым хэшкыкыгъеу фэбаплэ, хэтэжъые, чыгхатэ зетырагъэпсихъагъэх. Ильэс реным хэтэрикхэр фэбаплэм кыщацагъыкыгъэх. Н. Куликовым иурокхэр къелэцыклюхэм якіесацъях, аш аригъашэрэ пстэури ягъашэ кыззерацыхъэпэжъыщтыр къагуриоштыгъэх.

Къелэджаюхэр къелэцыклюхэм якіесацъях, аш аригъашэрэ пстэури ягъашэ кыззерацыхъэпэжъыщтыр къагуриоштыгъэх.

Псышопэ районым ипащу С. Бражниковым Николай Яковлевичир къелэджаюхэр закьюу зэрэшмытыр, ар цыф шынп-

къэу, льтэтэнгъэшхо зыфашырэ нахынжъеу зэрэтилер кылыагь. Еджаплъем ѹоф щишнэу къэмкыкозэ ар гьогушхэм ахэтэгъ, етлан гьогуш купым япащэ ашыгъагь. Псэуплэхэу Варданэ, Лоо, Якорная щель, Шэхэкій, нэмькіхэм якіолплэрэ мыжъо гьогухэр аригъашыгъэх. Заом ильэхъан фронтим ашшэт ныбжыкіехэр машинэр зэрафэнэу ыгъасэштыгъэх, зэо ужими шоферхэр ригъеджагъэх.

Изыгъэпсэфыгъо уахтэ кызысыгъэм кыышгэжъягъэу Н. Куликовым общественнэ пшъэрэлхэр ыгъэцакіхээз кыхыгъ. Шэхэклэе общественнэ зыгъэорышшэжъыпэу зызахацагъем итовариществэ (ТОС) итхаматэу загъэнафэм, аш гъэстиницхэ шхъуантэр псэуплэм къаригъэшэн ылъекіигъ. Цыфхэм ар ашыгъупшэрэп.

Гүшүэл фабэу рэээнгъе зыхэлхэр кыззэрэфалаугъэхэм нэмькіеу Николай Куликовым кыззэрэфэгушхөхэрээр зэрэтихэгъ телеграммэхэр, нэмькіхэм Урысыем и Президент илъыклоу Кыблэ шольтырым щылэ В. Устиновым,

Къэралыгъо Думэм гъэсэнгъэмрэ наукармрэ и Комитет итхаматэу В. Никоновым, Краснодар краим ипащхэм, нэмькіхэм кыфагъэхыгъэх.

Цыф зэхахьэр къеколплэгъе пстэухэмки мэхъянэ зилэ юфтхъабзэу хуугъэ. Юбилиярм фэмышылэу ынэпсхэр кыышуаклюхэу кыхэкыгъ, ау ахэр зэрэнасыпшом, цыфхэм шхъэхэфагъеу кыфагъырэм къахэкырэ гушоцьо нэпсигъэх. Хъакіехэри, юбилейри Н. Куликовым ишхъэгүүсэу Неллина Василий ыпхъум къылтэгъуяжыгъэхэй. Аши хынсалыр ильэс 30-рэ мы еджа-плем щаригъэхыгъ. Ны-тихэм яльягъо яшьэшьитли яхъорэльхэмий лъагъэктотагь. Валентинэ экономикэ шэнэгъэхэмкіе доктор, профессор, гъэсэнгъэм гъэхъэгъешлоу щи-

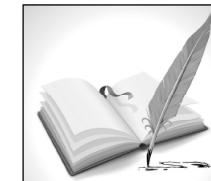
шыгъэхэм апае Урысыем и Правительствэ ишүхъафтын кыратыгъ — «За заслуги перед Отечеством» зыфиорэ медалэу ятлонэрэ степень зи-лэр кыфагъэшьошагь. Къэралыгъо Думэм идепутатэу тоуцууго хадзыгъ.

Валентинэ технологиихэмрэ гъэорышшэнэмрэе Московскэ къэралыгъо университетим иректор, Урысыемкіе педагогическэ Собранием ипащ. Ар тидэ ѹоф зыщешли ятэ илэпилэгъушуугъ. Джарэущтэу апугъ, тышум зэригъэсагъэу мэлсэу.

Николай Куликовым ыбгэ-гу кыззэрэзэгъэнэфырэ бгэхэхальхъэхэм уагъэгушо, аш фэдиз къээлэжъыгъэ цыфир зэриягъэр къагъэшьыпкэ.

НЫБЭ Анзор.

АДЫГЭ ТХАКЛОХЭУ МЭЗАЕМ КЪЭХҮҮГҮЭХЭР

КОЩБЭЕ ПЩЫМАФ

(1936 — 2013)

В-рэ Всесоюзнэ зэлуклэу Москва щылагъэм Пшымафэ иде-легатыгъ. Рассказхэр, повестхэр, романхэр — тхиль 15 фэдиз кыдигъэкыгъ. Ахэм ашыщхэр урысыбзэки кыхатуагъэх. Гүсэ илэу Кыурланыр адигабзэкі зэридзэкыгъ. Иповестэу «Мэфибл уай» зыфиорэр Адыгэ къэралыгъо драматическэ театрэм исцнэ щагъеуцугъ. Кощбэе Пшымафэ АР-м инароднэ тхаклы.

КОБЛ БИЛҮЭУСТЭН

(1897 — 1995)

Чыкъорэ Гюлрэ», «Лэбэчъэр», нэмькіхэри ашагъеуцугъэх.

ЩЭШІЭ КАЗБЕК

(1939 — 2014)

рыгъ, профессорыгъ. АКъУ-м ильэс 20-м ехъум ыкыи МКъТУ-м опсауфэ ныбжыкіхэр ашыригъэджаагъэх, ренэу наукарм ишьэхэм алтыхуугъ, алтыэсигъ, литературовед-критикигъ.

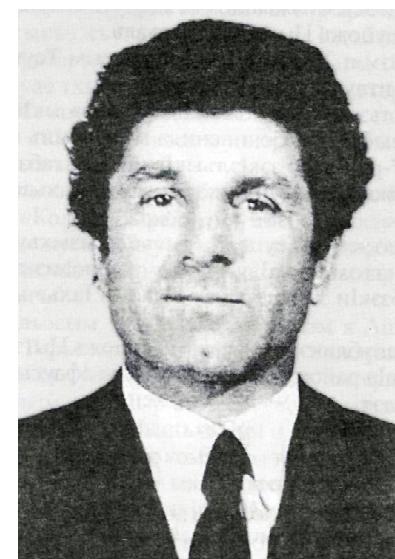
Усэн-тхэнэри икэсагъ, кыдэхъуштыгъ. Повестэу «Особ», усэхэр, повестхэр дэтхэр «Бжыхъэ чэц гумэкхэр», пьесэу «Шъозэбэн» ытхыгъэх (мыр Адыгэ драматеатрэм щагъеуцугъ). В. Шекспир идраммэхэр «Отелло», «Король Лир» зыфиохэрээр адигабзэм ригъэ-

күгъэх, Адыгэ театрэм исценэ кыщагъэлъэгъуагъэх.

Щэшіэ Казбек АР-м шэнэгъэмкіе изаслуженэ ѹофшэшхуагь, Адыгэ Дунэе академиум иакадемикигъ.

ТЕУЦОЖЬ Хъабиб

(1931 — 2006)

Теуцожь районым итыгъэ куаджэу (хычэгъ хуугъэ) Ленинхъаблэ кыщыхъуугъ. Үтхыхэрээр 1966-м кыщагъэжъагъэу кыхиутиштыгъэх. Рассказхэр, повестхэр зыдэхэхэр кыдигъэкыгъэх.

Къелэцыклюхэм апае пышсэ-поэмэу «Тэтэжърэ Гъулацийрэ» ытхыгъ. УФ-м итхаклюхэм я Союз 1997-рэ ильэсым кыншэгъэжъагъэхэй хэтигъ.

(Тикорр.)

Красногвардейскэ районым ит куаджэу Адэмые Кощбэе Пшымафэ кыщыхъуугъ. Гъэсэнгъэ-шэнгъэгъэм ыгуклэ фаблэу еджагъ. Үтхыхэрээр 1956-рэ ильэсым кыщагъэжъагъэхэй хиутиштыгъэх. 1969-рэ ильэсым тхэкло ныбжыкіхэм яя

AVTOBOMILL SPORTYR

ГЬОГУ КЪИНХЭР КЪЯХЫЛЪЭКЫРЭП

Краснодар краим изэлхүгээ зэнэкъокью «2017-рэ ильэсм мэзаем ишханыгүпчэхэр» зыфиорэр. Мыеекъоп районым ипсэуплэу Каменномостскэм дэж щыктуягь. Краснодар краим автоспортымкэ ифедерациерэ Мыеекъуапэ иклубрэ зэлукэгъухэр зэхажагъэх. Командэ 30-м нахыбэ зэнэкъокьюгь.

Адыгэ Республикаим зеклонымкэ ыкчи зыгъэпсэфыпэ-Иэзаплэхэмкэ и Комитет зэхэцэн йофы-тэхэмкэ 100-иэгъу квафхэхугь.

Хэмкэ и Комитет зэхэцэн йофы-тэхэмкэ 100-иэгъу квафхэхугь.

Автомобильхэм яльытыгъэу зэнэкъокью хэлэжэштхэр купи

4-у гошыгъагъэх. «Джип-спринтимкэ» алерэу зэлукэгъухэр ялагъэх. Гьогу хылъэхэу мээхэм ахырыкъихэрэм а автомобилхэр арькуагъэхэп.

Зэнэкъокью хэлэжъагъэхэм ахыхахыгъэ гьогухэр кызыэрэнэгъагъэх. Шапхъэхэр зымы ыкууагъэхэп.

Адыгэ Республикаим автоспортымкэ ифедерация имашау Бэгүшээ Адамэ тызэрэцгэгъозагъэу, гъэтхэпэ мазэм и 18-м Адыгейим изэлхүгээ зэнэкъокью Мыеекъопэ районым ёзэхажэшт. Күшхъэх гьогухэм зэлукэгъухэр ашиглоштых, анах лъэшхэр зэнэкъокью кыышыльэгъоштых. Спортым пышагъэхэр зэнэкъокуюхэм яплынхэу зэхэцакюхэмрагъэблагъэх.

БАТУТЫМ ЩЫДЭПКІЕНЫР

Батутым щыдэпкіенымкэ, дунаим и Кубок кызылхыгъэним фэгъэхыгъэ зэнэкъокъур Баку щыктуягь. Урысъем ихэшыпкыгъэ командэ хэтэу Кьюкласэкъо Сусанэ зэлукэгъухэм ахэлжэхагь.

Бзыльфыгъэхэм яшхээзкэо зэлукэгъухэм Кьюкласэкъо Сусанэ дышэе медалыр кыашыдихыгь. Батутым щыдэпкіаээз едзигъуитур зегъэцакіем, баллэу ригъекууээр 55,615-рэ мэхъу. Урысъем ихэшыпкыгъэ командэ дышьэу медали 4, тыхынэу 2 кыдихыгъэх.

Олимпиадэ джэгунхэм ахэлжэштхэм якъиххын фэгъэхыгъэу Кубокым мыгъэ алерэу фэбэнагъэх. Батутымкэ ыкчи акробатикемкэ нэбгырэ 85-рэ зэнэкъокуу. Спортыменхэр хэгъэгү 15-мэ кырыкыгъагъэх. 2017 — 2000-рэ ильэсхэм спортыгъухэу щыдэштхэм яапэрэ едзыгъоу Баку щызэхажагъэхэм Адыгейим ёшыгъашаа дышьэ медалыр къазэрощидыхыгъэм фэштифетушо.

Ильэси 6 ыныбжьэу Кьюкласэкъо Сусанэ батутым зыфиорасэу ыублагь. 2008-рэ ильэсм кышгэхжэхьагъэу Урысъем батутымкэ ихэшыпкыгъэ командэ хэт. Хэгъэгум, Европэм, дунаим язэнэкъокъухэм хагъэунэфыкыре чылгэхэр кыашыдихыгъэх.

Опсэу, Сусан! Уимедальхэм ахэбжэхъонэу, Адыгэ Республикаим ыцэ спортышом лъягэу ёшыгъашаа пфэтэло.

ГАНДБОЛ. СУПЕР ЛИГЭР

«Ладэр» нахь лъэш

«АГУ-Адыиф» Адыгэ Республика — «Лада» Самарэ хэку — 24:36 (14:19).

Мэзаем и 24-м республикэ спорт Уншшоу Кобл Якъубэ ыцэ зыхырэм щызэдешлахъэх.

Зэхажагъэхэр: Н. Чуркин, И. Власов.

«АГУ-Адыиф»: къэлэпчэутхэр: Кожубекова, Тормозова, Баскакова; ешлаклохэр: Неупокоева — 5, Шъэоцыкыу — 2, Портигина — 4, Чешенко — 1, Головко — 1, Грбачевич — 3, Давиденко — 3, Смоленцева — 1, Васильев — 1, Еремченко, Кириллова — 1, Шавина — 2.

«Ладэр» суперлигэм щыццэрэй, СССР-м изаслуженнэ тренерэу Левон Акапян кызызрэтиуагъэу, Европэм икубокхэм ахэлжэштхэм командэр фэбанэ.

Пчагъээр зэрэлъякуатэштыгъэм гульяу тиэр ыгъэптиштгъэ: 12:5, 5:6, 6:6, 9:8, 11:11. Ашыуух «Ладэр» тапэ иштыгъ. Д. Самохинам, Д. Дмитриевам, Е. Малашенкэм, нэмыкхэм ешлаклохэр къагъэлэгъуагь.

«АГУ-Адыифым» иешлаклохэр дэгъуухэу О. Исаченкэр, Л. Самойленкэр, А. Серадская, К. Лихач зэрэсымаджэхэм дэгъу къагъэлэгъуагь.

ФУТБОЛ

Ныбджэгъу зэлукэгъухэр

«Зэкъошныгъ» Мыеекъуапэ — «Океан» Керч — 1:2.

«Зэкъошныгъэм» хэтэу къэлапчээм 1эгъаор дээзыдзагъэр:

А. Йаша.

Ныбджэгъу зэлукэгъум «Океаным» теклоныгъэр кыышидыхыгъ. Йаша Анзор хъагъэм 1эгъаор ридзи, 1:1 пчагъэр хъагъэ, «Океаным» ыпэкэ кызызельым, тикъэлапчээм 1эгъаор кызыдзагъ — 2:1.

«Зэкъошныгъ» — «Черноморец» Новороссийск — 0:1.

«Зэкъошныгъ»: Шэуджэн, Невидимый, Дышъэкі, Ридель, Шалбузов, Ахмеджанов, Датхъужъ, Ахмедханов, Лашэ, Делэкъу, Джыгун.

Ешлэгъум хэлжэагъэх: Губановыр, Кравченкэр, Осмоловскэр.

Зэрэсымаджэхэм кыыхкэе Къэжкарэр, Правило, Волковыр ныбджэгъу ешлэгъум хэлжэхъэп.

Тикомандэ итренер шъхьаэу Денис Поповыр кызызериуагъэмкэ, ныбджэгъу зэлукэгъухэр зэхажэхээ, «Зэкъошныгъэм» ильэсм 1эгъаор зыфэгъэхъазыры. 2016-рэ ильэсм «Черноморец» Норвегиянхэу зэлукэгъухэр зэхажагъэх.

Кыыхкэе зэлукэгъум хэлжэагъэх. Тикъэлъяпчэутхэр цыхъашгэгъоу ешлагъэх. И. Неупокоевар, М. Шъэоцыкыур, Е. Портигина, фэшхъафхэри теклоныгъэм фэбэнагъэх, ау ахэр «Ладэм» теклонхэм фэхъазырыгъэх.

«АГУ-Адыифыр» «Луч» Москва шлэхэу дешлэшт.

Сурэтым итхэр: «АГУ-Адыифыр» «Ладэм» дешэ.

Эхэзыщагъэр ыкчи кызыдэзыгъэхъэр: Адыгэ Республикаим лъэпкъ Иофхэмкэ, Иэкыб къэралхэм ашыпсэур тильэпкъэгъухэм адирялээ зэлхынгъэхъэмкэ ыкчи къэбар жъугъэм иамалхэмкэ и Комитет Адресыр: ур. Крестянскэр, 236

Редакциер зыдэшыгъэр: 385000, къ. Мыеекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьаэм игудадз: 52-49-44, шъэдэкъыжь зыхырэ секретары: 52-16-77. E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр: Урысъе Федерацием хэутын Иофхэмкэ, телерадиокъэтынхэмкэ ыкчи зэлъы-Иэсикэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чылгэгъэшапл, зэраушыхъатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушыхъатыгъэр: ООО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыеекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэкъошныгъэмкэ 4152
Индексхэр 52161
52162
Зак. 364

Хэутынхэм шъхьаэм 18.00
Зыщаушыхъатыгъэр
уахътэр
Сыхытэр 18.00
Зыщаушыхъатыгъэр
уахътэр
Сыхытэр 18.00

Редактор шъхьаэм
Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхьаэм
игудадз
Мэшлээкъо С. А.
Пшъэдэкъыжь зыхырэ секретары
Жакъоимыкъо А. З.

